

CASE: Training voor vrouwelijke ondernemers in Zambia

Creatief je horizon verbreden

TEKST FRANK STEVERINK

FOTOGRAFIE ANNE HELEEN BIJL, FRANK STEVERINK

Namakau Siyanga werd afgelopen jaar *entrepreneur of the year* in Zambia. Ze heeft haar eigen bouwbedrijf. Daarnaast richtte ze een organisatie, Naleli Initiative op waarbij vijfhonderd veelal arme vrouwen op het platteland zich aansloten. Het doel is om ze een zetje te geven en te helpen economisch onafhankelijk te worden. PUM-expert Anne Heleen Bijl reisde naar Zambia en trainde daar 200 vrouwen.

Anne Heleen Bijl is een jonge expert (59 en al tien jaar bij PUM). Ze studeerde Frans en *management education*. Ze werkte als hoofd service dienst bij Noorder Dierenpark en later, in 1986, als consultant en ze werkte vijf jaar voor de EU. Ze was geïnteresseerd in ontwikkelingssamenwerking en verbreedde haar horizon met *creative thinking*. Hoe kun je innovatie, synergie, samenwerking bewerkstelligen? Twaalf jaar geleden startte ze haar eigen bedrijf, Creatieve Consultancy. Ze wilde altijd al internationaal werken en heeft sindsdien in twintig landen gewerkt, maar ook veel hier, waar het geld wordt verdiend. Ze heeft altijd contact gehouden met haar PUM-klienten in Benin en Ghana waar ze mvo-adviezen gaf. Anne Heleen Bijl ontwikkelde een methode waar mensen in een ochtendsessie inspirerend leren samenwerken en resultaat bereiken. Zo werkte ze in Hongarije met elf nationaliteiten. En in Indonesië met ministers. Daar houdt men vis 'fris' met chemie. Dat is verboden, maar niets helpt. Ze moest binnen één dag met de deelnemers een plan genereren.

Uiteindelijk worden nu alle plannen uitgevoerd. Ze kreeg er een internationale prijs voor op het gebied van creativiteit en innovatie. Iedereen kan haar boek over creatief denken vrij downloaden.

Geloof in hard werken

Namakau (35) heeft een eigen bouwbedrijf, de vrouwenorganisatie die ze oprichtte en zes kinderen, waarvan eentje geadopteerd. Waar haalt ze al die energie vandaan? 'Het is een kwestie van een goed plan hebben. Als je een drang voelt om het te doen, doe je dat. Ik heb zowel armoede als rijkdom gekend. Ik haat armoede en dat geeft me de *drive* om er iets tegen te doen.' Ze is, naar eigen zeggen, een geboren ondernemster. Haar vader was ook ondernemer, haar moeder onderwijzeres. Ze studeerde onder meer pr en *social counseling* en hoopt ooit nog eens professor te worden. Ze gelooft niet in *easy things* zoals pedicures en *doing hair*. Ze gelooft in hard werken. Voor het geld sneed en verkocht ze rietgras in het dorp waar ze woonde, een gevaarlijke onderneming vanwege de slangen en schorpioenen.

Anne Heleen Bijl en Namakau Siyanga.

'Ik haat armoede, dat geeft me de drive'

Inmiddels doen andere dorpsvrouwen dat en heeft zij een bouwbedrijf dat handelt in aluminium en glas. Glas en aluminium waren vroeger alleen te koop via een Zuid-Afrikaanse leverancier die woekerprijzen kon bedingen. Zo ontstond het bouwbedrijf waarvan ze nu aan het hoofd staat. Ze heeft het zes jaar geleden opgericht en het telt nu drie vestigingen.

Lunch met Obama?

De organisatie die Namakau opgericht heeft, bestaat nu drie jaar. Namakau financiert alles zelf, maar ook dat heeft zijn grenzen. Ze is wel een goede netwerker en zit als vrouw in een mannensector als de bouw. Volgens Anne Heleen Bijl zou ze zomaar binnenkort een lunch kunnen hebben met Obama.

De organisatie ondersteunt kwetsbare vrouwelijke ondernemers. Ze hebben vaak te maken met een achterstand in kennis, meer nog dan met geldgebrek. Die kloof wil men overbruggen. Toen Namakau van PUM hoorde via de zeer actieve PUM-vertegenwoordigster ter plaatse (ze won de prijs voor beste PUM-vertegenwoordiger), zag ze een kans. 'Haar' vrouwen konden training krijgen in creatieve strategieën om succes als ondernemster te hebben. Bijvoorbeeld door ze in contact te brengen

met een PUM-expert en hun netwerk en wellicht mogelijkheden om microkrediet te vinden. 'We willen dus hun horizon verbreden.' In hoeverre is *gender* hier een *issue*? Anne Heleen Bijl: 'We hebben ons hier speciaal gericht op vrouwen. Het ging erom patronen te doorbreken, zonder mannen te vervreemden. Uiteindelijk gaat het tenslotte om hun kinderen.'

De missie en daarna

De missie in Zambia was een inspiratie voor de tweehonderd vrouwen die vaak uren moesten lopen (tot aan vier uur heen en terug!) om het seminar bij te wonen. Anne Heleen Bijl was er 17 dagen, ze trainde de vrouwen in groepen van dertig op basis van hun professionele achtergrond en zorgde dat men niet allemaal uit hetzelfde dorp kwam. De missie trok de aandacht van de televisie en zorgde voor gratis pr voor de organisatie. De naam van het seminar was: 'Welvaart door innovatie en creatief denken'.

Na de missie van de PUM-expert volgde in november een bezoek aan Nederland om contacten te leggen en mogelijkheden te onderzoeken voor een nieuw duurzaam project dat ondernemster Namakau wil starten. Er komen namelijk dagelijks Chinese vrachtboten met containers aan die

weer leeg vertrekken. Kan het afval niet verkocht worden, als het gesorteerd wordt aangeleverd in recyclebare grondstoffen als glas, metaal en papier?

Tijdens haar bezoek maakte Namakau, dankzij het netwerk van Anne Heleen, kennis met ondernemers van naam die geïnspireerd raakten door het charisma van de Zambiaanse ondernemster. ★

'Vrouwen investeren geld in onderwijs. Vooruitgang. Ze moeten kansen krijgen, dan grijpen ze ze.'

